Vegetarisk Tidsskrift

OVERLÆGE CARL OTTOSEN

ÆRESMEDLEM AF

DANSK VEGETARISK FORENING

DØD 12. MAJ 1942

Udgivet af Dansk vegetarisk forening

36. årgang

nummer 6

1. juni 1942

Overlæge Carl Ottosen.

Hans liv var æventyret om bondedrengen fra Vendsyssel, der skabte Nordens største badesanatorium og gennem modgang skabte sig respekt som Nordens sundhedsapostel.

Han var en overbevist og begejstret vegetar, der gjorde et umådeligt arbejde for vor sag. Mange vil mene, han kunde have betydet endnu mere for sundhedens fremgang, om han havde ladet sine kuranstalter — Frydenstrand sanatorium, Lysbadeanstalten i St. Kongensgade og Skodsborg badesanatorium — blive helt vegetariske. Andre hævdede med ham, at netop i tolerancen overfor den gængse levemåde med en stærk tillæmpning efter den rigtige kostplan med tilbud til interesserede om at kunne leve helt vegetarisk, lå hans styrke. Det er svært at dømme her. Sikkert er det, at når vegetarismen fra på Mich. Larsens tid og i Skodsborg sanatoriums første dage at være forhånet og aldeles uforstået af den store mængde, deriblandt de fleste læger, nu er almindelig anerkendt, så man gør undskyldninger for kun at være halvt vegetar, så har dr. Ottosen sin store andel heri. På samme måde gik det hans fysikalske lægemetode, som han bragte med hjem fra Kelloggs sanatorium Battlecreek ved Chicago. Først forhånet, nu mere eller mindre indført på alle andre sanatorier og lign. steder.

Dr. Ottosen kom ikke sovende til sine sejre. Han var ikke alene de mange ideers ophav, men deres umådeligt begejstrede og energiske gennemfører. Han var den store optimist og livsglade slider, der jo bogstavelig talt sled sig ihjel. Foruden sin lægegærning og andet arbejde på og med kuranstalterne, havde han sit fremragende arbejde for Skodsborg kommunes velfærd, sine foredrag, sine bøger, Sundhedsbladet, driften af landbrugene ved Frydenstrand og fødegården tæt derved, afholdssagen (11 år formand for Danmarks afholdsforening), det store arbejde i Adventisternes samfund og meget, meget mere.

Vegetarismen var for ham en selvfølgelig forudsætning for hans liv og virke, men noget egentlig direkte arbejde for Vegetarisk forening som sådan blev der sjældent lejlighed til. At vi dog fuldt ud anerkendte vor sags store fortjenester af hans arbejde fremgår af, at vi udnævnte ham til vort æresmedlem.

Ved den meget stemningsfulde bisættelseshøjtidelighed i Skodsborg sanatoriums kapel søndag d. 17. maj holdtes ti forskellige afskedstaler, der belyste hans virke fra mange forskellige sider — blot nævnedes vegetarismen ikke, idet der ikke var blevet plads til vort eftermæle her. Ved graven på Søllerød kirkegård fik dog redaktør *Egerod* lejlighed til at takke afdøde for hans indsats for den vegetariske bevægelse. Vor forening sendte også en smuk signeret krans til dr. Ottosens båre.

Foruden af redaktøren repræsenteredes foreningen af formanden, ligesom flere medlemmer var tilstede.

En høvding er gået bort. Ingen står rede til helt at fylde hans plads. Men det værdifulde i hans virke vil leve videre som det bedste minde om en stor mand, der prægede sin tid — efterlod den ved sit arbejde bedre end han forefandt den.

Æret være derfor sundhedsapostlen Carl Ottosens minde!

O.E.

Danmarks forår i Forum.

Som nævnt i majnumret var D.v.f. repræsenteret på denne udstilling, og der vistes vor stand stor opmærksomhed fra de 90,000 besøgendes side. Foreningen står i taknemlighedsgæld til de mange damer, der stillede tid og talekræfter til vor disposition; for et par af dem var det nogle lange og drøje dage. Vi takker også fru Magda Nielsen for de mange exemplarer af „Vegetarbogen"; de blev modtaget med interesse af publikum.

Gartnerne, der ved deres økonomiske støtte gjorde det muligt for os at deltage, vil sikkert spore vort arbejde for et forøget forbrug af grønsager, og vi tør vel håbe, at vor stand med vort skilt vil have givet stødet til, at en eller anden besøgende melder sig ind i vor forening. Kun ved et forøget medlemsantal kan vi få indflydelse på de afgørelser, der i de kommende tider vil blive truffet med hensyn til fordelingen af levnedsmidlerne.

N.N.

Gaver. Foreningen: —e april-maj-juni 48,00.

Nogle tal.

I V.t. nr. 4 omtaltes en beregning af hr. forstander Niels Esbjerg, Blangstedgaard, over den procentlige stigning i salgsprisen for æbler. Beregningen er foretaget efter en statistik fra Gartnernes salgsforening i Odense for treåret 1938—41, sammenlignet med forholdet under maximalprisordningen 1941—42, og omfatter følgende 6 sorter: Belle de Boskoop, Boiken, Bramleys Seedling, Cox Pomona, Filippa og Laxton Superb. Hr. Esbjerg nåede til det resultat, at gennemsnitsstigningen i Odense i det anførte treår var 47,8 pct., medens den tilsvarende stigning under maximalprisordningen kun var 35 pct.

I hr. Esbjergs beregning var de 6 sorter fordelt i 2 prisklasser: 1.—2. sortering og 3. sortering—frasortering. Leveringerne i de 3 perioder: Nov.—dec., jan.—feb., marts—april var opgjort procentvis for de 2 prisklasser.

Den virkelig opnåede gennemsnitssalgspris i øre pr. kg på Odense torv i 1938—41 for 1.—2. sortering sammenregnet til en pris og for 3. sortering —frasortering samt efter maximalpriserne (efter samme sorterings- og beregningsnorm) fremgår af følgende:

	Odense torv 1938—41						Maximalpriserne 1941—42					
Leveringsperiode:	nov.-dec.		jan.-feb.		mar.-apr.		18. okt.		30. jan.		10. apr.	
Sortering:	1.-2.	3.	1.-2.	3.	1.-2.	3.	1.-2.	3.	1.-2.	3.	1.-2.	3.
Belle de Boskoop	38,2	17,4	40,3	19,7	54,9	28,8	43,0	28,0	49,5	32,0	73,5	48
Boiken	30,5	12,0	31,3	17,3	44,6	24,7	43,0	28,0	49,5	32,0	73,5	48
Braml. Seedling	26,9	15,3	29,1	19,2	40,1	32,3	39,0	26,0	44,5	30,0	65,5	44
Cox Pomona	38,0	16,4	39,7	17,9	53,7	22,7	39,0	26,0	44,5	30,0	65,5	44
Filippa	30,3	14,9	40,3	17,7	51,6	25,2	48,0	28,0	55,0	32,0	81,5	48
Laxton Superb	42,5	16,4	58,7	25,7	82,4	36,7	65,5	38,0	75,5	44	111,5	65

Stigning i pct.	Odense torv 1941—42	Maximalpriseroe 1941—42
fra 1.-2. periode:	1,8, 17,5, 3,1, 4,4, 29,8, 36,1	16,3, 16,3, 14,6, 14,6, 14,5, 11,7
	Gennemsnit: 15,5 pct.	Gennemsnit: 14,77 pct.
Fra 1.-3. periode:	28,6, 63,8, 44,3, 31,6, 59,1, 59,4	71,2, 71,2, 51,6, 51,6, 56,0, 54,6
	Gennemsnit: 47,8 pct.	Gennemsnit: 59,37 pct.

Maximalpriserne af 18. oktober viser en grundpris, der er noget højere end Odensepriserne. Forskellen i pct. er for de 6 sorter (sorteringspriserne sammenregnet til en pris): 27,7, 67,0, 54,0, 19,5, 68,0 og 82,5 pct., i gennemsnit 53,1 pct.

Efter de af hr. Esbjerg opgivne tal var gennemsnitssalgsprisen for samtlige prisklasser i øre pr. kg:

	Odense torv 1938—41				Maximalpriserne 1941—42			
	nov.-dec.	jan.-feb.	mar.-apr.	gen.-snit	18. okt.	30. jan.	10. apr.	gen.-snit
Belle de Boskoop	36,0	36,6	46,3	39,6	41,4	46,4	65,1	51,0
Boiken	23,3	27,4	38,2	29,6	37,2	44,6	65,3	49,0
Braml. Seedling	25,1	35,9	36,2	32,4	37,0	39,8	54,7	43,8
Cox Pomona	35,4	36,9	46,6	39,6	37,4	42,7	60,6	46,9
Filippa	27,5	35,6	43,7	35,6	44,3	50,3	71,5	55,4
Laxton Superb	38,8	52,8	61,8	51,1	61,4	69,9	90,6	74,0
Totalt gennemsnit:	38,0 øre				53,4 øre.			

Disse tal giver måske ikke det helt rigtige billede, fordi salgsforholdene for de to salgsperioder er forskellige. I 1938—41 var tilførslerne til Odense torv normale, i 1941—42 synes forholdene at have været præget af en maximalpanik, der måske har givet sig udtryk i et forhastet salg i efteråret til export og til konservesfabrikerne, så der ikke var så megen frugt

i behold i de måneder, da maximalprisernes stærke stigning vilde have givet en større fortjeneste.

Til sammenligning anføres, ifl. Aarbog for Gartnere, at der i 1940 var tilført Gartnernes salgsforening i Odense 4,947,468 kg spise- og madæbler til en salgspris af kr. 1,568,836,49, eller i gennemsnit 31,7 øre pr. kg.

Af det anførte fremgår det, at de priser, maximalordningen har givet frugtavlerne ret til, ligger en del over den grænse, der af myndighederne er sat for bl. a. arbejdslønnens stigning, og der er vist ingen tvivl om, at disse forhøjelser rigeligt dækker stigningen i de omkostninger til arbejdsløn, transport etc., som selvfølgelig bør tages i betragtning. En fordel for erhvervet er det jo, at der ikke også har været brændselspriser at tage hensyn til.

Tallene viser også, at en fornuftig administrering i efteråret af de forhåndenværende frugtbeholdninger vilde have givet en forsvarlig ordning, både med hensyn til befolkningens forsyning og til frugtavlernes indtjeningsmuligheder, hvad enten der så er tale om en samlet høst på 120 mill. kg (hr. P. Bech) eller på 70 mill. kg (prof. Anton Pedersen). Skal der ventes en bedring af forholdene i den kommende sæson, må denne derfor i ikke ringe grad bestå i en loyal gennemførelse af de bestemmelser, samfundet træffer for at sikre en nogenlunde ensartet fordeling til rimelige priser. Det nytter ikke, at man vil tvinge sine egne kontrære ønsker igennem, for så, når dette mislykkes og ordningen går i stykker, at kaste skylden på de prisregulerende funktioner. *Wilh. Date*

Kun én klasse æbler: de dyreste.

I „Frugthandlerbladet" skrives: „Men producenterne er gået videre end at overtræde prisbestemmelserne, man har endvidere ganske roligt ophævet de hidtil gældende sorteringsbestemmelser og sælger nu såvel æbler som løg i en kondition, der i mange tilfælde er under al kritik. En sådan handelsmåde giver sælgerne endnu flere penge end den første overtrædelse af prisbestemmelserne lader formode, nu er nemlig alle sorteringer slået sammen til en: nemlig 1. sortering, altså højeste pris. Det er således en betydelig overpris, producenterne på denne måde indkasserer, og tilsyneladende kan eller vil prismyndighederne ikke træde ind heroverfor."

— Man kan vist roligt gå ud fra, at „Frugthandlerbladet" også har gjort begrebet samfundssind til genstand for overvejelser, da ovenstående blev skrevet.

Var der ikke noget om, at gartneriarbejderne hos en af vore tomatfabrikanter fornylig satte deres arbejde op i en højere sorteringsklasse og gennemtvang en lønforhøjelse? Da fik vi omgående at vide, at det var den frygtede inflations forløber, og at staten sandelig måtte gribe ind.

Ja, der er jo som bekendt forskel! *d.*

Det aktuelle hjørne.

Unaturen breder sig! Vi fortalte for nogen tid siden, at det er blevet moderne at give køerne kød- og benmel. Dagspressen meddeler nu, at en fabrik skal til at udvinde særlige stoffer af blodvæske, som bl. a. vil blive anvendt i bageribranchen. Er der virkelig ikke noget at gøre imod den voxende forurening af vore næringsmidler?

Det skal indrømmes, at vor rationeringsordning kunde have været bedre, men det ernæringshysteri, en skolemand gav udtryk for i et af de store dagblade, er nu at skyde over målet. Han hævdede, at skolebørnene tabte katastrofalt i vægt på grund af rationeringen. Nu vil vægttab jo i almindelighed kun være et absolut gode for gennemsnitsdanskeren, men

hvis de pågældende børn virkelig skulde være underernærede, rammer det mere hjemmene end rationeringsordningen. Vi vegetarer klarer os jo udmærket, skønt vi med vore ringe muligheder for fedtstoftilførsel er ramt meget hårdere end vore øvrige landsmænd.

Helmer Fogedgaard.

Sundhedskost til hverdag og fest. For nogle år siden udgav fhv. højskoleforstander Severin Andersen en bog, „Hvad alle bør vide", sundhedsråd og oplysninger om de forskellige fødemidlers værdi. Sammen med bogen, som koster kr. 2,50, medsendes i samme køb en hel del opskrifter af fru Severin Andersen. Disse opskrifter er nu blevet forøget med en samling „Sundhedskost til hverdag og fest", morgenretter, råkostsalater, varme retter, desserter og bagværk af fuldkornsmel. Det hele er præget af fru Severin Andersens kyndighed og erfaring. Disse opskrifter, som følger gratis med, bør medvirke til, at alle vegetarhjem anskaffer „Hvad alle bør vide". *Helmer Fogedgaard.*

Æbler igen. De af mig citerede udtalelser ang. produktion, svind, omsætning og æbleordningens administration tilfredsstiller ikke W.D., og det skal tilgives ham, men da der næppe heller fra nogen anden side er tilfredshed med vilkårene for produktion og afsætning af frugt i året 41, tør der nok ventes en bedring på disse områder for indeværende år — måske endda uden bistand af W.D. Har der været mangel på frugt i Kbh. samtidig med rigelige mængder i Odense, så er det vistnok første gang i byens historie, at den er bleven stedmoderlig behandlet. Det er muligt, at bladet bringer mere æblesnak, men hvis hr. D. fortsætter med offentliggørelse af sine standpunkter til de heromhandlende erhvervsdrivende, henstiller jeg, at han ikke fortsætter med at decretere hvem der har samfundssind og hvem ikke. Om det i sig selv ligegyldige regnestykke kun dette, at det er misvisende som det er opstillet. *Fr. Pedersen.*

Da W.D. ikke ønsker at gøre bemærkninger, afsluttes hermed.

Esperanto-feriekursus afholdes fra 11. juli - 1. august på Langelands højskole. Blandt talerne er nævnt hr. Helmer Fogedgaard og evt. skoleinspektør Egerod. Undervisning, kost og logi koster 48 kr. pr. uge. Vegetarisk kost serveres. Prospekt fås. Adresse se annoncen på sidste side.

Vore udflugter. Turen Kristi himmelfartsdag var i alle henseender vellykket. Under hr. Jul. Petersens ledelse fik vi de herlige skove mellem Hvalsø og Skjoldenæsholm og mindst 12 søer at se. Det var mere end lovet. En ting må jeg beklage: den ringe deltagelse fra medlemmernes side. Særlig er det galt med ungdommen. — Det kunde også være rart at få forslag til udflugter (sendt til oplysningskontoret). Blot må man tage hensyn til ophævelsen af billigbilletter, da vi ikke gerne skal op på en højere billetpris end 3,50—4 kr. *C. Seegelke.*

Næste udflugt søndag 21. juni. Fra hovedbanegården kl. 10,10 til Holte, dobbeltbillet. Fodtur over Søllerod til Nyvang, hvor vi er familien Seegelkes gæster. Fodturen ca. 10 km. Tilbage med rutebil til Holte eller med tog ad kystbanen. Rejseomkostninger højst kr. 2,50.

„Dansk Frugtavl" har efter forlydende indeholdt en opsats om vor stilling til æblespørgsmålet. Da hr. Hardy-Hansen ikke har vist os det hensyn at sende os et exemplar af bladet med det pågældende indlæg (et høflighedshensyn, vi altid viser hr. H.-H., når vi beskæftiger os med hans affærer), kan vi desværre ikke komme nærmere ind på dette.

Den første vegetariske sommerlejr bliver nu ført ud i livet ca. 20. juni til 8. juli på Bjerre strand. 8 à 10 småbørn, som på grund af legemlige skavanker ellers ikke kan optages på koloni, får her lejlighed til at leve under sunde og gode forhold efter de bedste vegetariske principper. Gaver, evt. i form af naturalier, kartofler, gulerødder, æbler o. l. samt rationeringsmærker modtages med tak. Henv. til kommunelærerinde Margrethe Olsen, Falbonervænget 31, 5. sal, København V.

Dansk vegetarisk forening: Istedgade 7, st., København V. Tlf. Vester 3509, postkonto 25656. Oplysningskontor, litteratursalg, bibliotek, kassererkontor og Vegetarisk tidsskrifts expedition.

Dansk vegetarisk forenings og Københavnsafdelingens formand: Repr. N. Nielsen, Gentoftegade 56 C, Gentofte, tlf. Gentofte 1782y.

Vegetarisk tidsskrifts redaktion: Skoleinspektør Oluf Egerod, Bellahøj skole, Svenskelejren 18—20, Brønshøj. Tlf. Bella 2282 og 2782 (privat). — Postkonto 282 til dr. Mich. Larsens børnehjemsfond.

Fyns stifts afdeling. Formand: Prokurist Helmer Fogedgaard, Skrøbelev, Langeland. - Kasserer: Georg Clausen, Rødegaardsvej 106, Odense.

Kontingent: Enkeltmedlemmer kr. 5,00, ægtepar kr. 7,00, medlemmer under 20 år kr. 3,00.

Abonnement på bladet kr. 4,00. Bladet kan bestilles hos postvæsenet samt hos redaktionen og expeditionen. Enkeltnumre 35 øre.

Vegetarismens standardværk

Dr. MICH LARSEN

„Naturhelbredelsen"

Anden udgave, pris kr. 2,50.

Nordisk sundhedsforlag,

Istedgade 7, Kbhvn. V. Vester 3509.

Støt vore averterende.

"OKKULTISTEN"

Uafhængigt tidsskrift for moderne okkultisme og idealistiske bevægelser. — Aktuelt - frisindet - alsidigt. — Abonnementspris 3 kr. pr. halvår. — Forlang gratis prøvenummer.

Adr.: Postbox 9, Rudkøbing.

LÆS

„Sol og Sundhed"

— forlang det i kiosken.

Vi går ind for råkost, vegetarisme, forbedret hygiejne m. m.

Skriv efter gratis prøvenummer til

„Sol og Sundhed", Randers.

Køb vor litteratur.

Forlang prisliste. Partier rabat.

Nordisk sundhedsforlag,
Istedgade 7, st., Kbh. V.
Telf. Vester 3509.

Priser: Heftet kr. 7,50
Kartonneret - 8,50
Shirting - 10,00
Skindimit. - 12,00

„SUND MAD skaber SUNDE HJEM"

Den nye vegetariske kogebog, som alle bør eje.

Af Nora Thomsen.
Examineret husholdningslærerinde.
Flerårig køkkenchef på Skodsborg badesanatorium.

Som indledning en meget interessant
'Kortfattet Ernæringslære'
Af overlæge Carl Ottosen, Skodsborg.

En nutids-kogebog med værdifuld vejledning i tilberedning af den bedste kost for sunde og syge. 27 firefarvede illustrationer. Foruden ca. 500 opskrifter gives afsnit om bagning, syltning og henkogning samt et betydningsfuldt diætafsnit for afmagrende og fedende kost, sukkersygediæt og fl. a.

SUNDHEDSBLADETS EXPEDITION,
Suomisvej 5, København V. Tlf. Nora 860.

RAASTRUP KURSTED
(ved Christiansminde, SVENDBORG)

Modtager gæster til ferie, hvile og behandling.

ANNA ULLERUP HAAHR - Tlf. Svendborg 755

Til sundhedens fremme
styrke og arbejdsevne, spiser man næringsrigest, sundest, bedst og absolut økonomisk i

Vegetarisk restaurant
Frederiksberggade 28, Central 7827.

Udkommet:

Thorkild Hansen:
„Kiropraktik - en vej til sundhed".

Illustrationer - lægeanbefalinger patientudtalelser.

2 kr. hos Deres boghandler.

Køb den! Læs den!
Giv den til andre!

Frydenstrand badesanatorium.
(Overlæge Carl Ottosen).
Frederikshavn. Forl. prospekt og prisliste

Sundorphs frugt-the.

Denne the er fremstillet af de bedste danske råprodukter på en sådan måde, at frugternes stimulerende virkning er bibeholdt.

A/S H. P. Sundorph,
grundl. 1771,
København. Central 239.

LÆR det internationale verdenssprog

Esperanto,

der tales af millioner og har en rig litteratur, benyttes ved internationale kongresser, kursus og rejser og er fag i skolen i mange lande.

Alle oplysninger gennem
Dansk Esperanto Bureau,
Østergade 13, Rudkøbing.

Spis i

Skodsborg restauranten
St. Kongensgade 36-38
Central 9656

vitaminrig, veltillavet. sund og nærende mad
— også råkostretter

Sana Godthaabsvej 62 A
Tlf. Gothåb 4290.

Sundhedsfødevarer — Kolonial.
Bringes overalt.

SKODSBORG
BADESANATORIUM

Fysisk-diætetisk kuranstalt med medicinsk klinik.

Behandling af rheumatiske lidelser, sygdomme i mave og tarm, stofskifte, hjerte og nervesystem m. m.

Forlang prospekt. Tlf. Skodsborg 200.

date's tryk, københavn v.